

آشنایی با مشاهیر ریاضی جهان

غلامرضا یاسی پور

از:

Oxford Dictionary of Mathematics

آپولونیوس پرگانی، Apollonius of perga (حدود ۱۹۰ - ۲۶۲ ق.م.). آپولونیوس طی دوران طلایی ریاضیات یونان به کار اشتغال داشت و کم و بیش معاصر ارشمیدس بود، و در مورد سیارات به حرکت اپیسیکلیکی تأکید داشت. معروفترین اثرش که تا دوران جدید اثری قاطع راجع به مقاطع مخروطی: بیضی، سهمی و هذلولی بوده، مخروطات «The Conics» است.

ارشمیدس، Archimedes (۲۱۲ - ۲۸۷ ق.م) ارشمیدس یکی از بزرگترین ریاضی‌دانهایی است که کارهایی اساسی در هندسه و نظریه‌های هیدرواستاتیک و تعادل انجام داده. در ریاضیات محض، بیشتر به خاطر اکیسوم ارشمیدس در نظریه دستگاه‌های حقیقی به

آبل، نیل هنریک، Abel, Niels Henrik (۱۸۰۲ - ۱۸۲۹) در خانواده‌ی کشیشی در نروژ متولد شد. در سن ۱۹ سالگی، ثابت کرد که چند جمله عمومی بیشتر از درجه ۴ نمی‌تواند با استفاده از استخراج ریشه‌ها، حل شود. به عبارت دیگر، برای ریشه‌های معادلاتی چنین، فرمولی مشابه فرمول آشنای درجه دومها موجود نیست. آبل عهده‌دار توسعه‌های اساسی نظریه توابع جبری نیز بود. این کار مهمترین کار او بود. نامش عبارت آبلی «abelian» را به ما داده است. در سن ۲۶ سالگی، درست چند روز قبل از این که نامه‌ای دریافت کند که در آن انتصابش به عنوان استاد در برلین اعلام شده بود، در فقر و فاقه مرد.

در واقع بسیار مهم بودند، به عمل آورد. معروفترین آنها برادران برنولی، ژاکوب و ژان، و دانیل پسران‌اند. ژاکوب (-۱۶۵۴) (۱۷۰۵) کارهای بسیاری در حساب دیفرانسیل و انتگرال تازه مطرح شده در آن زمانها انجام داد، اما به خاطر سهمش در نظریهٔ احتمال، یعنی کتاب «Ars conjectandi» که در ۱۷۱۳، بعد از مرگش به چاپ رسید، به خاطر ماندنی است. اعداد برنولی به نام ژاکوب نامگذاری شده‌اند. کارهای ژان (۱۷۴۸ - ۱۶۶۷) به طور قطعی‌تر در حوزهٔ حساب دیفرانسیل و انتگرال بود و او یکی از بنیانگذاران حساب تغییرات «Calculus of Variatiop» است. در نسل بعد، دانیل (۱۷۸۲ - ۱۷۰۰) عضوی از این خانواده بود که در هیدرودینامیک کارهایی انجام داد و در آن قضیهٔ برنولی را به نام خود به جا گذاشت.

بول جورج، George Boole (۱۸۱۵ - ۱۸۶۴) بول ریاضی‌دانی انگلیسی و یکی از آباء مؤسس منطق ریاضی است. اثر مهم او، که در سال ۱۸۵۴ به چاپ رسید، تحقیق در قوانین تفکر «Investigation of the Laws of Thought» است. نوع استدلال علاستی‌ای که بول مطرح کرد، به مطالعهٔ جبرهای بولی، که از اهمیت جاری در محاسبه و جبر برخوردار است، انجامید. کارهای بول، همراه با کارهای افراد دیگر مکتب انگلیسی چون دومورگان

خاطر می‌آید. روشش به گونهٔ قابل توجهی مدرن است و مسائل هندسی مورد بررسیش بسیار فریبنده‌اند. کارهایی نظیر کارهای اوست که لینل وود «Little Wood» را به این دلالت کرد که اعلام کند که ریاضی‌دانهای یونانی نه دانش آموزشی باهوش که اشخاصی از دانشگاهی دیگر بوده‌اند. جالبترین اثرش، به نام روش «The method» باردیگر در ۱۹۰۶ کشف شد. ممکن است ارشمیدس فریاد «یافتم» «Eureka» را کشیده و برهنه در خیابانهای سیراکوز دویده باشد یا نباشد، ولی محققاً توسط سربازی رمی به قتل رسیده، واقعه‌ای که پایان عصری در ریاضیات را رقم زد.

آرگان، ژان روبرت، Argand, Jean Robert (۱۷۶۸ - ۱۸۲۲) آرگان ریاضی‌دانی سوئیسی بود که یکی از چند شخصی است که نمایش هندسی اعداد مختلط را اختراع کرد، از جمله افراد دیگر گاوس و وسل‌اند. این موضوع وجه تسمیه نمودار آرگان «Argand diagram» را توضیح می‌دهد.

خانوادهٔ برنولی، Bernoulli family خانوادهٔ برنولی از باسل «Basle» گروهی از ریاضی‌دانهای بزرگ، که بعضی از آنها

De Morgan و پی کاک «Peacock» راه توسعه جبر صوری جدید را هموار کرد.

عمیقترین کارهایش در ریاضیات نظریه مجموعه‌های نامتناهی و اعداد نامتناهیش بود، و تمایز بین مجموعه‌های شمارا و ناشمارایش از اهمیت خاصی برخوردار است. او را می‌توان به‌عنوان ریاضی‌دانی که بی‌نهایت را آزاد ساخت در نظر گرفت.

بورباکی، نیکلا «Bourbaki Nicolas» ژنرال ان. بورباکی مرد نظامی فرانسوی ناشناخته‌ای با فعالیتهای بسیار است. بیشتر در این قرن زاده شده و بیشتر عمرش هنوز باقی مانده است. از ۱۹۳۹ به بعد، بررسی انسیکلوپدی ماندی را در ریاضیات محض به نام مقدمات «Elements» به طبع رسانده، که نفوذ آن به اشکال مختلف به عنوان عمیق یا مصیبت بار توصیف شده و بدون شک پنهانور است. در این مدت پرچمدار مکتبی، که می‌تواند مکتب ساختارگرایی «Structuralist School» ریاضیات جدید نامیده شود، بوده است.

کانتور، ژرژ، Cantor, Georg (۱۸۴۵-۱۹۱۸) کانتور در سن پترزبورگ «St. Petersburg» تولد یافت، اما بیشتر عمر خود را در هاله «Halle» به سر برد. قسمت آخر عمرش با بیماریهای روانی مکرر تیره و تاریک و اوقات بسیاری را در آسایشگاه گذراند.

کوشی، آگوستین لویی، Cauchy, Augustin -louis (۱۷۸۹-۱۸۵۷) کوشی یکی از مهمترین ریاضی‌دانهای اوایل قرن نوزدهم و چهره مسلط ریاضیات فرانسوی بود. آثارش در زمینه‌های وسیعی از ریاضیات تغییر می‌کند، اما وی بخصوص به عنوان یکی از پایه‌گذاران آنالیز ریاضی دقیق به خاطر مانده است. کارهای عمیقی در مورد مفاهیم پیوستگی و همگرایی انجام داد و نتایج آن در نظریه توابع مختلط برای دانشجویان دوره کارشناسی بسیار آشناست.

